Р Е Ц Е Н З И Я

по конкурс за заемане на академична длъжност „ПРОФЕСОР“ по

професионално **направление 5.13 „Общо инженерство“**, дисциплина „**Производствен мениджмънт“**

…….

(професионално направление и специалност)

обявен в ДВ бр. 02/05.01.2024г.

с кандидат~~/ и~~ **доц. д-р инж. Таня Пенчева Панайотова**

(трите имена, научна степен, академична длъжност)

Рецензент **проф. дн. Николай Христов Щерев**

(трите имена, научна степен, академична длъжност)

1. Общи положения и биографични данни

Конкурсът е обявен за нуждите на катедра „Индустриален мениджмънт", Машинно-технологичен факултет при Технически университет - Варна съгласно Решение на АС от 27.11.2023г. (протокол № 5 / 27.11.2023г. Участвам в състава на научното жури по конкурса съгласно Заповед № 109 / 28.02.2024г., коригирана със заповед № 218 / 05.04.2024г. на Ректора на Технически университет – Варна.

В конкурса за академичната длъжност „ПРОФЕСОР“ на Технически университет – Варна по **професионално направление 5.13 Общо инженерство**, дисциплина **Производствен мениджмънт** има един единствен кандидат: **доц. д-р инж. Таня Пенчева Панайотова**.

Кандидатът е завършил висше техническо образование в Технически университет – Варна, специалност „Технология на машиностроенето, металорежещи машини, управление на качеството“ през 1994г. През 2005г. придобива ОНС „доктор“ по научна специалност „Организация и управление на производството” с дисертационен труд на тема: Моделиране на организационните връзки при разработване на сложни проектни задачи в условия на Конкурентен инженеринг.

В професионално отношение започва като асистент през 1994 в катедра “Общообразователна” в ИХПМ –Варна (Институт по химическа промишленост и машиностроене/ Колеж към ТУ- Варна, където поетапно става: старши асистент и главен асистент. През 2008г. е избрана за „ДОЦЕНТ“ към катедра „Индустриален мениджмънт“. В периода 2016-2020 г. е ръководител катедра „Индустриален мениджмънт“ в Технически университет – Варна. От 2023 г. е Ръководител Докторантски център на Технически университет – Варна.

Извън университета, **доц. д-р инж. Таня Пенчева Панайотова** е независим експерт, притежаващ сертификати за оценителска правоспособност от Камарата на независимите оценители в България на Търговски предприятия и вземания, Права на индустриалната и интелектуална собственост, Машини и съоръжения, Недвижими имоти, Земеделски земи и трайни насаждения; Вещо лице към Агенция по вписванията и Вещо лице за съдебен район на Окръжен съд – Варна.

2. Общо описание на представените материали

От представената справка за изпълнение на минималните Национални изисквания за заемане на академичната длъжност „ПРОФЕСОР“ могат да се направят следните обобщения:

- Кандидатът е представил за рецензиране общо 39 научни труда, книги, учебници и учебни пособия и списък на 13 научноизследователски разработки. Приемат се за

рецензиране всички 39 научни труда, които са извън дисертацията и се отчитат при крайната оценка 1 учебник и 2 учебни помагала и 13 научноизследователски проекти.

- Справката е коректно направена и отразява основни научни постижения (публикувани книги, студии, статии и доклади от конференции, и цитирания на научните публикации) на кандидата за ПРОФЕСОР на Технически университет - Варна: **доц. д-р инж. Таня Пенчева Панайотова**.
- От справката е видно, че са изпълнени всички минимални изисквания, вкл.:
    - Кандидатът има придобита ОНС „доктор“ с диплома № 29832 през 2005г., издадена от ВАК.
    - Кандидатът има придобита академична длъжности „ДОЦЕНТ“ с диплома № 25126 през 2008г., издадена от ВАК
    - Кандидатът има публикувана монография по темата на конкурса за ПРОФЕСОР на тема: „Изследване въздействието на интелектуалния капитал върху стойността на индустриалното предприятие“, рецензирана от 2-ма рецензенти през 2023г., издадена от ИК ”Геа-принт”, В., ISBN 978-619-184-063-2
    - Кандидатът участва в конкурса допълнително с 17 статии и студии (вкл. 2 индексирани) и 18 доклада от конференции, които формират 436,72 точки (минимален брой 200 т. според Правилник за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България
    - Кандидатът е посочил в справка общо 39 цитата, вкл. 9 цитата в SCOPUS и WoS, които формират 156 точки (минимален брой 100т. според Правилник за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България)
    - Кандидатът покрива и допълнителните изисквания за заемане на академичната длъжност ПРОФЕСОР Технически университет – Варна като е представил доказателства за наличие на 263,33 точки (минимален брой 150 точки) в следните направления:
        - Представена справка за 2-ма успешно защитили докторанти под нейно ръководство;
        - Представена справка за ръководство на 5 национални проектни екип и участие в още 8 национални проекта
        - Публикувани са 1 университетски учебник и 2 учебни пособия.

3. Обща характеристика на научноизследователската и научно-приложната дейност на кандидата.

Представените 39 публикации, приети за рецензиране, могат да се групират според своята тематика и съдържание в 3 групи:

1-ва група: управление на производството /производствен мениджмънт/:

В тази група публикации, която е много точно ориентирана към конкурса за ПРОФЕСОР, попадат 1 монография по конкурса, 9 статии и 8 доклада, които разглеждат основните проблеми на организация и управление на производството. Сред основните резултати от теоретичните и приложни изследвания на кандидата се отнасят:

- Идентифицирани са и са систематизирани основните елементи, определящи използването на стойностния подход при управлението на предприятието. Особен акцент се поставя върху методите и средствата за определяне на стойностите в корпоративния мениджмънт;
- Идентифицирани са основни проблеми за ефективното планиране и използване на производствения капацитет, които са тясно свързани с

оптимизирането на процесите и дейностите при корпоративното управление. Важен акцент и, че са предложени подходящи методи и средства за оптимизиране на производствения капацитет в условията на Индустрия 4.0 и прехода към Индустрия 5.0;

- Въз основа на задълбочен литературен анализ са идентифицирани 18 ключови фактора, които оказват дълбоко влияние върху ефективното планиране и управление на капацитета на производствената организация. Взаимовръзките между ключовите фактори са анализирани с помощта на матрица за структурно взаимодействие;
- Направен е преглед на дефинирането на интелектуалния капитал (ИК) като израз на неимуществените предимства на бизнеса и на тази основа чрез анализ на създаването на стойност в индустриалните предприятия е предложен подходящ модел за анализ и оценка на ИК и на стойността на предприятието като цяло;
- Предложен е формален модел за подобряване (реинженеринг) на бизнес мрежите при индустриалния мениджмънт

2-ра група: управление на клиентите:

В тази група публикации, която разглежда някои основни групи въпроси в обхвата на тематичната област конкурса за ПРОФЕСОР, попадат 4 статии и 6 доклада, които разглеждат основните проблеми на факторите и условията за повишаване удовлетвореността на клиентите и средствата за управление на тази удовлетвореност. Сред основните резултати от теоретичните и приложни изследвания на кандидата се отнасят:

- Систематизирани са основни елементи на потребителската удовлетвореност и са поставени основите на кодиране на потребителската информация с цел управлението на клиентите.
- Изследвана е гъвкавостта на съвременното предприятие чрез избор на подходящи бизнес стратегиите за фрагментиране на масовите пазари в пазарни ниши. Предложен е подход на управление на гъвкавостта чрез управление на интелектуалния капитал;
- Адаптирана е методологията за реинженеринг на бизнес процесите като авангарден инструмент за управление по отношение на управлението на пазарите и концепцията 4П.
- Изследвана е позитивна връзка между познаваемостта на бранда и стойността му; между потребителските нагласи към бранда и неговата стойност; между потребителските възприятия относно качеството на бранда и стойността му; между положителната репутация на бранда и неговата стойност; между лоялността на потребителите към бранда и неговата стойност.
- Разгледани са съвременният инструментариум и тенденциите в развитието на виртуалното проектиране. Особено внимание е обърнато на организационните форми на функциониране на системата за виртуално проектиране. Установено е, че освен комуникационните и информационни технологии върху развитието на организационните форми силно влияние оказват развитието на пазарите, глобализацията, повишените изисквания към продуктите, внедряването на нови технологии и иновации и др.

3-та група: компетентност на производствените мениджъри:

В тази група публикациите обхващат различни аспекти от управлението на човешките ресурси, необходими за производствения мениджмънт Тук се отчитат публикациите, които

отчитат вътрешната комуникация между хората в един екип. Тези въпроси са пряко свързани с обхвата на тематичната област конкурса за ПРОФЕСОР, и тук се отнасят: 4 статии и 4 доклада. Сред основните резултати от теоретичните и приложни изследвания на кандидата се отнасят:

- Въз основа на задълбочен литературен преглед и лични интервюта с различни функционални мениджъри от индустриални предприятия е предложен модел за подбор на специалисти и експерти за решаване на сложни проблеми, свързани с управлението на производството в индустриалните предприятия и алгоритъм за прилагане на този модел;
- Анализирано е развитието на Конкурентния инженеринг (КИ) и са систематизирани насоките за развитието му като цялостен сложен интегриран процес. На тази основа са идентифицирани изискванията за цифровизиране на проектните и производствени дейности в индустриалното предприятие, като по този начин е предложен модел за идентифициране тяхната пригоденост към новите производствени дадености, като цифровизация, изкуствен интелект и виртуална реалност.
- Идентифицирана е необходимостта на завършилите да имат умения за взаимодействие в глобална среда като е предложена схема как академичните институции да отговорят успешно на предизвикателствата на глобализацията

По отношение на представения за рецензиране монографичен труд за участие в конкурса за ПРОФЕСОР със заглавие: ***ИЗСЛЕДВАНЕ ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА ИНТЕЛЕКТУАЛНИЯ КАПИТАЛ ВЪРХУ СТОЙНОСТТА НА ИНДУСТРИАЛНОТО ПРЕДПРИЯТИЕ***, могат да се направят следните обобщения:

- Монографията е посветена на изучване на съвременния феномен, наречен ИНТЕЛЕКТУАЛЕН КАПИТАЛ. Тя е структурирана в 3 основни глави, предговор и заключение с общ обем от 218 издателски страници, т.е. 14 издателски коли.
- Първа глава е посветена на изследване на концептуалния сблъсък „ФИНАНСОВА срещу ИКОНОМИЧЕСКА стойности“ на предприятието. Главата предлага теоретичен прочит на теориите за определяне стойността на предприятието като акцент е поставен върху систематизиране на критерии за оценка стойността на предприятието. Положително може да се оцени извеждането на ИНТЕЛЕКТУАЛНИЯ КАПИТАЛ като основен източник на стойност за предприятието, основан на иновативността на процесите при производствения мениджмънт. Напълно коректно е откроена връзката между стойността на предприятието, неговия интелектуален капитал и ролята на човешкия капитал за експлоатиране на този същия интелектуален капитал.
- Във втора глава са систематизирани и анализирани основни теоретични и методически понятия, свързани с извеждане на стойността на предприятието. Систематизирани и за анализирани различни финансови и/или икономически показатели за оценка на предприятието. В този контекст, напълно коректно е въведено и понятието СТОЙНОСТ на ИНТЕЛЕКТУАЛНИЯ КАПИТАЛ, като е представен и е анализиран модела за измерване и оценка на стойността на интелектуалния капитал на предприятието.
- Трета глава на монографията представя авторова методика за приложение на стойностния подход в управлението на индустриалното предприятие. В тази глава е разкрит както алгоритъма на авторовата методика, така и последователността на стъпки при неговата реализация. Напълно коректно са

представени примери за приложението на авторовата методика и предложението в монографията алгоритми.

Като цяло, оценката ми е, че монографичния труд акцентира на един важен за съвременната икономика проблем: създаването на стойност за предприятието и всички заинтересовани страни, като е поставен акцент върху формирането на интелектуален капитал, необходим за оптимизиране и подобряване на тази стойност.

4. Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата.

Кандидатът за академичната длъжност ПРОФЕСОР: **доц. д-р инж. Таня Пенчева Панайотова** е назначена за ДОЦЕНТ по научна специалност 05.02.21 „Организация и управление на производството (Инженеринг)“ в Техническия университет – Варна през 2008г. Основните полета на преподавателска работа са следните:

- Бизнес оценяване; Индустриален инженеринг; Оценка на щетите при бедствия и аварии; Операционен мениджмънт; Производствен мениджмънт; Вземане на управленски решения; Икономика – в ОКС Бакалавър;
- Бизнес оценяване; Индустриален инженеринг – в ОКС Бакалавър, англоезиково обучение;
- Инженеринг и производствен мениджмънт; Управление на корпоративната интелектуална собственост; Конкурентен инженеринг; Патентно право; Мениджмънт на знанието – в ОКС Магистър
- Конкурентен инженеринг; Мениджмънт на знанието – в ОКС Магистър, англоезиково обучение;

Доц. д-р инж. Панайотова участва активно и в обмена на студенти по програма Еразъм +.

5. Основни научни и научно-приложни приноси.

Кандидатът за академичната длъжност „ПРОФЕСОР“ на Технически университет - Варна: **доц. д-р инж. Таня Пенчева Панайотова**, участва в конкурса с 39 публикации, вкл. 1 монография по конкурса, 18 статии и 17 доклада, 1 учебник и 2 учебни помагала. Публикациите са: 22 на български език и 17 на английски език.

Преценката на представените по конкурса за ПРОФЕСОР публикации позволяват да се приемат следните основни ПРИНОСНИ МОМЕНТИ от монографията по конкурса и от съпътстващите публикации:

1. Налице е сериозен теоретичен и приложен анализ на мястото и ролята на производствения мениджмънт за развитието на съвременните предприятия, вкл.
    a. Предложен е авторов модел на създаване и развитие на производственият капацитет като ключов параметър на предприятието, вкл. и методическа схема за неговото ефективно планиране и управление, водещ до повишаване на неговата стойност;
    b. Въз основа на задълбочен теоретичен и методически анализ върху основните характеристики на пазарната среда е идентифицирана необходимостта от нова, усъвършенствана концепция за изграждане и функциониране на производствената подсистема с оглед повишаване на конкурентоспособността на предприятието и предизвикателствата, които стоят в епохата на Индустрия 4.0.
    c. Проведен е исторически анализ на развитието на Конкурентния инженеринг (КИ) и са систематизирани насоките за развитие му като цялостен сложен интегриран процес. Особено внимание е обърнато на организационните форми, използвани в различните етапи на функциониране на системата за виртуално проектиране на индустриалните продукти.

d. На основата на теоретичния синтез е предложен и теоретично обоснован стойностния подход в управлението на предприятието. Анализирани са възможните ситуации и определяне на необходимата степен на създаване на стойност като е отчетено влиянието на интелектуалния капитал.

2. Налице са респектиращи изследвания относно приложните аспекти на производствения инженеринг и реинженеринг на мрежите от предприятия, вкл.
   a. Разработен е авторов модел за оценка взаимодействието на ключови фактори, влияещи върху ефективното планиране на производствения капацитет. Предложена е подходяща методика за идентифициране на ключовите фактори и зависимостите между тях.
   b. Представен е експериментален модел и алгоритъм за прилагане му за оценка на компетентността на производствените мениджъри в отговор на реална практическа необходимост, поставена като изследователска задача от бизнеса.
   c. На основата на приложен анализ е предложено използването на мрежовия подход при инженеринга на процесите за управление на фирмата. При това, този инженерингов подход е предложен за различни видове бизнес мрежи. Съответно, предложен е и формален модел за реинженеринг на бизнес мрежите, който би подпомогнал за развитие на интегрирани и дългосрочни взаимоотношения между отделните предприятия в дадена бизнес мрежа.
   d. Изследвана е възможността за прилагане на основните резултати от инженеринга на знанието, а именно формулирането на конкретна стратегия за ефективно управление на знанието. Представени са решения, свързани с това как организацията придобива знания от опита, уменията на сътрудниците и други източници и как натрупаният интелектуален потенциал се използва за повишаване на ефективността и адаптивността на компанията.

В обобщение, налице са достатъчно значими теоретико-методически и научно-приложни приноси на кандидата, които приноси са изцяло в обхвата на тематичното направление на конкурса за „ПРОФЕСОР“ на Технически университет - Варна по **професионално направление 5.13 Общо инженерство**, дисциплина **Производствен мениджмънт**.

6. Значимост на приносите за науката и практиката.

Приносите на кандидата за академичната длъжност „ПРОФЕСОР“ на Технически университет - Варна: **доц. д-р инж. Таня Пенчева Панайотова**, са безспорни. Признание за научните и приложни приноси са:

- Съвместните публикации с български и чужди автори.
- Публикациите, които са индексирани в първични и реферирани във вторичните индексиращи системи.
- Отчетените 39 цитати в монографии, индексирани и реферирани публикации.

7. Критични бележки и препоръки.

По същество научните и творчески резултати на кандидата за академичната длъжност „ПРОФЕСОР“ на Технически университет – Варна отговарят на направлението на конкурса. Независимо, че към отделни елементи от представената за рецензиране научна продукция на кандидата могат да бъдат отправени частични критики и бележки, считам, че като цяло към него не могат да се отправят значими такива.

8. Лични впечатления и становище на рецензията.

Познавам кандидата за „ПРОФЕСОР“ на Технически университет - Варна: **доц. д-р инж. Таня Пенчева Панайотова** от участия в конференции, организирани от различни университети в страната и в чужбина. Впечатленията ми от кандидата са добри – стегнати представяния на основни важни за разглежданата от него проблематика въпроси. Не се притеснява да влезе в публична дискусия по представяните или обсъжданите теми, по които има достатъчно компетенции.

Като Председател на УС на АПИУИ имам и добри впечатления от участието на **доц. д-р инж. Таня Пенчева Панайотова** в различни форуми на Асоциацията. Участва активно в дейностите и задачите по годишните срещи на колегите по Икономика и управление на Индустрията от страната.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Съобразно горното давам **ПОЛОЖИТЕЛНА ОЦЕНКА** на единствения кандидат в конкурса за заемане на академичната длъжност „**ПРОФЕСОР**“ на Технически университет - Варна: **доц. д-р инж. Таня Пенчева Панайотова** по **професионално направление 5.13 Общо инженерство**, научна дисциплина **Производствен мениджмънт** за нуждите на катедра „Индустриален мениджмънт", Машинно-технологичен факултет при Технически университет - Варна.

Оценката на представените за рецензиране трудове дават основание да се открояят достатъчно научни, научно-приложни и приложни приноси, въз основа на което намирам за основателно **ДА ПРЕДЛОЖА** на членовете на Уважаемото Научно Жури да подкрепят избора единствения кандидат **доц. д-р инж. Таня Пенчева Панайотова** за академичната длъжност „ПРОФЕСОР“ по професионално **направление 5.13 Общо инженерство**, научна дисциплина **Производствен мениджмънт**.

Дата:
22.Май 2024г.

РЕЦ
/п

Заличена информация по Регламент (ЕС) 2016/679